

Översyn av landstingets internationella arbete

Genomlysning och bedömning av resultat, metoder och politikerroll

Samordningsdirektör Christer Nylén

Innehållsförteckning

1 Bakgrunden	2
2 Uppdraget – Översyn av landstingets internationella arbete.....	4
3 Varför engagerar sig landstinget i internationellt arbete?	4
4 Beskrivning och bedömning av landstingets arbete i de olika internationella organen och projekten	7
5 Politikerrollen i internationellt arbete	21
6 Förslag till reviderad internationell policy	23

1 Bakgrunden

Internationell policy

I landstingets internationella policy antagen 2007 slås fast att för en stor och kunskapsintensiv organisation som landstinget spelar omvärldskontakter en synnerligen stor roll i utvecklingsarbetet. Den ökade globaliseringen och ökade betydelsen för regionerna innebär att landstinget som regionalt självstyrelseorgan har en viktig roll internationellt som företrädare för Västernorrland. Arbetet med att skapa goda utvecklingsförutsättningar i länet sker i nära samverkan med kommunerna, statliga myndigheter, näringsliv, organisationer och allmänhet. Genom samarbete med angränsande regioner och goda kontakter med nationella myndigheter ökar vi också våra möjligheter till framgång i det internationella arbetet. Målen för landstingets internationella engagemang är enligt den internationella policyn:

att ge Västernorrland goda utvecklingsförutsättningar genom att:

- bevaka och hävda landstingets och regionens intressen
- knyta och förmedla kontakter som är värdefulla för landstinget och regionen
- öka möjligheterna till internationellt projektsamarbete inom områden där Västernorrland har särskilda behov och förutsättningar
- bjuda in internationella organisationer och partners och ta initiativ till att internationella möten arrangeras i länet

att utveckla landstingets verksamhet genom att:

- förtroendevalda och medarbetare tillägnar sig nya kunskaper och erfarenheter
- tillvarata de möjligheter till verksamhetsutveckling som internationellt samarbete öppnar,
- exempelvis genom delfinansiering ur EU-program

att gynna medborgarna i Västernorrland genom att:

- etablera goda kontakter med vår omvärld
- stimulera internationellt kulturutbyte
- verka för internationellt utbyte som gynnar länets näringsliv och bidrar till ökad sysselsättning

När det gäller genomförandet sägs i policyn att internationella aktiviteter kan vara av många olika slag:

- medicinskt samarbete, kompetensutveckling
- forskning och utveckling
- verksamhetsutvecklande kunskaps- och erfarenhetsutbyte
- omvärldsbevakning och informationsspridning
- vänortsutbyte
- medverka i internationella projekt (t.ex. inom ramen för EU-program)
- agerande i internationella politiska nätverk
- samarbete som kan utveckla länets näringsliv

Internationellt samarbete och bevakning av EU-frågor är enligt policyn en angelägenhet för hela landstingets organisation, vilket innebär att planering och budgetering av detta arbete sker inom all ordinarie verksamheten. Medarbetare i landstinget bör hålla sig informerade om EU:s regelverk och olika program för utvecklingsarbete .

Bevakning och påverkan av EU:s politiska processer bör vara en del av den normala politiska verksamheten. Arbeta med EU-frågor eller EU:s stödprogram är internationellt arbete när det inkluderar utländska kontakter eller samarbete med andra regioner.

För att tillgodose regionala behov av politisk bevakning, information, kontaktvägar och kompetensutveckling är landstinget en aktiv aktör i regionens Bryssel-kontor, Mid Sweden Office. Stabsfunktioner ska finnas för samordning och utveckling av landstingets internationella arbete, bevakning av EU-program och stöd till den politiska organisationen.

2 Uppdraget – Översyn av landstingets internationella arbete

Landstinget Västernorrland har arbetat internationellt i snart ett halvt sekel. Arbetet styrs via landstingsplan, internationell policy och handlingsplaner som rutinemässigt följs upp. Ibland har riktade utvärderingar genomförts på delar av verksamheten. Vid sitt möte den 25-26 februari 2014 (§19) beslutade fullmäktige att en genomlysning av landstingets internationella åtaganden ska genomföras och att denna ska ligga till grund för en revidering av landstingets internationella policy och handlingsplaner. Några månader senare (25-26 juni 2014 § 80) behandlade fullmäktige ett ärende om omprövning av landstingets vänortsavtal. Förslaget var att avsluta vänortsavtalen med Denbighshire i Wales och Wielkopolska län i Polen samt att en utvärdering av vänortsavtalet med Somogy län ska genomföras under 2015. Ärendet återremitterades.

Styrelsen beslöt att dessa två ärenden skulle beredas tillsammans via en särskild beredningsgrupp bestående av samtliga partier med Hans Hedlund (C) som ordförande. Landstingsdirektör Anders L Johansson formulerade i samarbete med regionala utvecklingsdirektören Hans Wiklund ett översynsuppdrag till samordningsdirektör Christer Nylén. Uppdraget är att utifrån landstingsfullmäktiges beslut göra en översyn av landstingets internationella arbete, samt att utarbeta ett förslag till reviderad internationell policy.

Översynens innehåll är att

1. Kartlägga och kort beskriva landstingets åtaganden inom det internationella området, och belysa kopplingen till övriga aktörer inom och utom länet.
2. Belysa hur andra regioner arbetar med internationella frågor.
3. Särskilt bedöma landstingets åtaganden i AER, CPMR, EFNS, NSPA, MSEO och vänortsavtal, och föreslå framtida åtaganden.

Med översynen som grund:

4. Utarbeta förslag till internationell policy för beslut i landstingsfullmäktige 2015.

Översynen har genomförts genom intervjuer med 13 politiker som har haft eller har internationella uppdrag, en omfattande analys av styrande dokument, tidigare uppföljningar och utvärderingar, protokoll från styrelse och nämnder samt kontakter med tjänstemän som har uppdrag att stödja politiken i det internationella arbetet i länet och från kontakter med andra regioner samt SKL.

Beredningsgruppen har genomfört tre möten under hösten 2014 och under vintern har partierna och politiker med internationella uppdrag i majoritet och opposition informerats om översynens iakttagelser. I det följande beskrivs motiven bakom det internationella arbetet, de styrande dokumenten, bedömning av arbetet i de olika internationella organen och projekten samt politikerrollen i det internationella arbetet.

3 Varför engagerar sig landstinget i internationellt arbete?

Enligt Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) påverkas upp till 50 procent av ärendena på ett möte i landstingsfullmäktige direkt eller indirekt av EU-lagstiftning. EU-medlemskapet och strukturfonderna har påverkat Sverige, både när det gäller resurserna - det handlar om miljarder - till och formerna för den regionala utvecklingspolitiken. Därmed blir det viktigt för regionen/länet att följa EU:s politik, att tidigt uppmärksamma europeiska beslutsförslag och försöka påverka dem. Tillväxtpolitiken och folkhälsopolitiken illustrerar sambanden: EU:s strategi *Europa 2020 – en strategi för smart och hållbar tillväxt för alla* har tagit över där Lissabonstrategin slutade. Fokus ligger på återhämtning från den ekonomiska krisen och på att bättre förbereda unionen för att hantera liknande kriser i framtiden genom att komma tillrätta med strukturella svagheter. Centrala åtaganden rör satsningar på utbildning och innovation, en hållbar ekonomi, hög sysselsättning och minskad fattigdom. I Europa 2020 nämns uttryckligen lokala och regionala myndigheter som viktiga samarbetspartners för ett lyckat genomförande av strategins målsättningar.

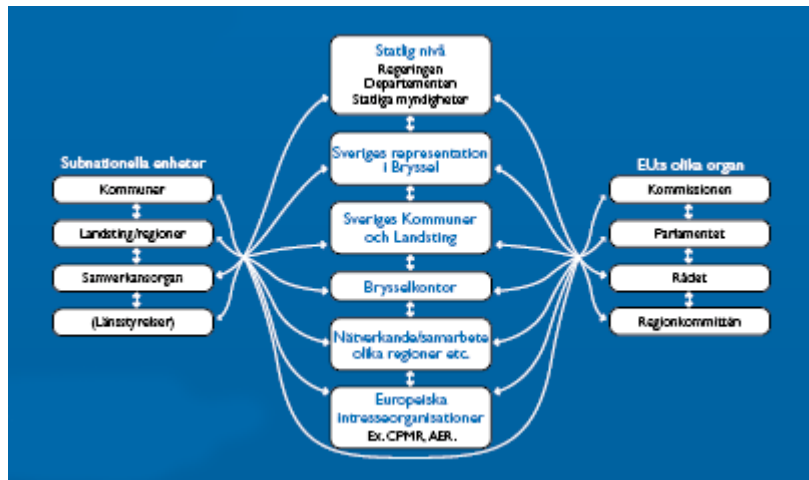
Sjukvårdssystemens organisering och finansiering är en nationell angelägenhet i medlemsstaterna men EU har enligt fördragen en viss kompetens att arbeta med det vi i Sverige kallar folkhälsa. I artikel 168 i EUF-fördraget står det att:

”Unionens insatser, som skall komplettera den nationella politiken, ska inriktas på att förbättra folkhälsan, förebygga ohälsa och sjukdomar hos människor och undanröja faror för den fysiska och mentala hälsan”. Vad som är skillnaden mellan folkhälsa och övrig hälso- och sjukvård kan tolkas olika, vilket innebär att gränsen för var EU:s kompetens går ibland är otydlig. Det handlar likväl främst om att arbeta förebyggande mot sjukdom genom att främja en hälsosam miljö och livsstil. EU arbetar till exempel med att motverka rökning, droger, alkoholrelaterade skador samt att främja hälsosam kost och psykisk hälsa. Det finns även möjlighet att söka stöd för projekt som rör folkhälsa ur bland annat EU:s hälsoprogram. Även om EU inte har befogenhet att besluta om sjukvårdens form och innehåll påverkas dessa frågor genom lagstiftning på andra områden, till exempel upphandling, arbetsmiljö, arbetstider och ömsesidigt erkännande av sjukvårdspersonals utbildning. I och med människors ökade rörlighet ser EU även ett behov av att skapa ett system som garanterar tillgång till vård över gränserna samt av gemensamma krav på kvalitet och säkerhet när det gäller läkemedel.

Västernorrland påverkas således genom att trender och policybeslut på internationell nivå får genomslag i landstingets verksamhet och i länet. Genom att vara aktiva omvärldsbevakare och tidigt delta i policyutvecklingen inom EU kan vi möta dessa omvärldsförändringar och svara upp mot de förändringskrav som de ställer på vår verksamhet.

Landstingets möjligheter att påverka EU ökar om vi agerar tidigt i nationella, internationella och regionala sammanhang. Att få genomslag för våra prioriteringar i internationella forum är viktigt för att stärka vår konkurrenskraft och vår position.

När det gäller beslut på EU-nivå måste intressenterna själva – d.v.s. vi - engagera oss i omvärlds- och intressebevakning och därefter synliggöra våra synpunkter via olika kanaler. Det skiljer sig alltså från den svenska traditionen med utvalda remissorgan som uppmanas att avge synpunkter. Flernivåstyre innebär en dialog i frågor av gemensam angelägenhet mellan alla berörda där ansvaret delas mellan de olika samhällsnivåerna. Det ställer krav på samordnande av insatser från EU, medlemsstaterna och de lokala och regionala demokratiskt valda organen. Grönböcker och vitböcker är viktiga instrument i detta offentliga samråd. Grönböckerna presenterar bakgrunder och tänkbara lösningar - en rad idéer som förs fram till offentlig diskussion och debatt. Vitböckerna är en konkretisering av diskussionen och innehåller oftast konkreta förslag till lösningar. Resultatet av en vitbok kan ibland bli ett handlingsprogram inom det berörda området eller förslag som kan leda till förändringar i olika styrdokument och handlingsplaner.

Påverkansarbetet illustrerat: Dialogkanaler i flernivåstyret (dialog mellan de olika beslutsnivåerna på lokala, regionala, nationella och EU-nivån).

Det internationella perspektivet är således viktigt för att Västernorrland ska vara konkurrenskraftigt i en globaliserad värld. Industrin och näringslivet i länet är exportintensiv och helt beroende av vad som sker på den globala marknaden. Idag ser vi en ökad konkurrens mellan Europas ca 300 regioner. Idag konkurrerar vi inte med andra länder – vi konkurrerar med andra regioner i andra länder. Detta ställer ökade krav på Västernorrland att positionera sig .

Globaliseringen skapar ökade behov av internationella kontaktnät, omvärldsbevakning och kunskapsutveckling inom det regionala tillväxtarbetet. Det är viktigt att regionen profilerar sig och gör Västernorrland attraktiv för utländska företag, investerare, forskare, studenter, arbetskraft och besökare . Företagens konkurrenskraft är beroende av hur väl de kan ta till sig ny information och kunskap och omsätta det i nya tjänster och produkter .

Bakgrunden till landstingets internationella engagemang är därför regionens/länets långsiktiga utveckling och konkurrenskraft. Landstinget arbetar för att stärka länets position, såväl nationellt som på EU-nivå och internationellt.

Landstinget tar över det regionala utvecklingsansvaret 2017. Ett ökat regionalt ansvar och inflytande över det regionala tillväxtarbetet ställer höga krav på ett starkt regionalt ledarskap med förmåga till att göra prioriteringar på kort och lång sikt. Målet är att ha en stark position och upparbetade kommunikationskanaler även på det internationella området och i EU politiken. Avgörande för att stärka vårt inflytande är strategiska allianser, att landstinget samverkar dels mellanregionalt och dels med regioner i andra länder och att landstinget har politisk representation i internationella organisationer.

4 Beskrivning och bedömning av landstingets arbete i de olika internationella organen och projekten

I den internationella policyn beskrivs målen, medlen, metoderna och arbetssätten som bör användas i det internationella arbetet. I det följande beskrivs på vilket sätt, till vilken kostnad och med vilka resultat landstinget använt sig av de olika instrumenten man har för att nå målen: för att ge Västernorrland goda utvecklingsförutsättningar, för att utveckla landstingets verksamhet samt för att gynna medborgarna

4.1 Mid Sweden European Office (MSEO).

Beskrivning

Jämtlands och Västernorrlands län har sedan början av 1990-talet bedrivit verksamhet i Bryssel för att följa och påverka EU-samarbetet. Verksamhetens omfattning och organisering har varierat över tid. Sedan början av 2000-talet har verksamhet bedrivits i form av en gemensam representation för Jämtlands och Västernorrlands län kallad Mid Sweden European Office (MSEO). Ägarna utgörs från 2015 av Landstinget Västernorrland, Kommunförbundet Västernorrland, Länsstyrelsen i Västernorrland samt Region Jämtland Härjedalen. Verksamhetens budget uppgår till 3.367 tkr där Landstinget Västernorrland bidrar med 1.567 tkr.

Syftet med en gemensam representation för Jämtlands och Västernorrlands län i Bryssel är att ta tillvara och att påverka de möjligheter till hållbar regional utveckling i Jämtlands och Västernorrlands län som följer av Sveriges medlemskap i EU.

MSEO har följande huvudsakliga uppgifter:

- Bevakning och påverkan av politikområden inom EU av regional betydelse.
- Information och rådgivning om EU till regionala aktörer.

Mid Sweden European Office ska samarbeta med de andra regionkontoren och med North Sweden i synnerhet, samt utgöra en viktig aktör inom Europaforum Norra Sverige.

Representationens arbete bör ske i nära samverkan med andra regionala representationer, särskilt representationerna för de nordliga delarna av Sverige, Norge och Finland.

MSEO:s närmare inriktningen och uppdrag fastställs av parterna genom ägarrådet i form av verksamhetsdirektiv. MSEO ska arbeta med samma politikområden som Europaforum Norra Sverige (EFNS) valt att prioritera. Dessa områden var 2014: EU:s regionalpolitik och sammanhållningspolitik, Infrastruktur och transport, Näringslivsutveckling inkl. turism, Attraktiv livsmiljö och demografi inkl. hälsa, Forskning och innovation, Energi, miljö och klimat. Påverkansarbetet inom dessa områden innebär att kontoret på ett tidigt stadium ska vara med och påverka utformandet av kommande EU-politik till fördel för regionen. Grunden för påverkansarbetet är EFNS (se nedan), där MSEO utgör ett av tjänstemannastöden bland regionens aktörer. Tjänstemannastöd innebär att bevaka, förmedla information, ta fram underlag, bidra med expertis, kontakter etc. till de politiska rapportörerna i EFNS.

Ett av verktygen för påverkansarbetet utifrån EFNS är nätverket NSPA där man främst samarbetar kring den framtida sammanhållningspolitiken. Syftet med nätverksamarbetet är att påverka processer som ska leda till att regionen får ett positivt utfall i EU:s kommande policy och finansieringsprogram 2021-2028.

Bedömning och rekommendation

I en omfattande utvärdering av kontorets verksamhet från 2013 framträder en bild generellt att tjänsterna som genomförs av MSEO upplevs som kvalitativa och bra av beställaren/kunden. Men däremot är verksamheten förhållandevis okänd, även bland ägarna själva. Uppfattningen var att ägarna ger otydliga och vaga beställningar till MSEO och ofta inte inom de bevakningsområden som finns inskrivna i verksamhetsplanen. Strukturen med Ägarråd och Ledningsgrupp i den omfattning som fanns då kändes onödigt tung och ledde till otydlig ledningsfunktion. Man efterlyste att det samarbete och policyarbete som genomförs inom Europa Forum Norra Sverige (EFNS) ska tydligare kopplas till MSEO:s direkta verksamhet. Praktiska aspekter av detta, t.ex. samverkan och utökat samarbete mellan de båda Norrlandskontoren sågs som nödvändigt.

Problembilden som växer fram genom intervjuer med de deltagande politikerna i Västernorrland hösten 2014 bekräftar ovanstående iakttagelser om bristande kännedomen om verksamheten, bristande prioritering och låg beställarförmåga hos ägarna. Landstingets representation i ägarrådet har tidvis varit vakant. En intressant iakttagelse är att det stora området hälso- och sjukvård är obetydlig i MSEO:s efterfrågade tjänster vilket är en paradox med tanke på att "Social Service and Health of General Interest" är ett mycket stort policyområde som EU arbetat med de senaste åren, som direkt berör de båda landstingen och dess största verksamhet, hälso- och sjukvård. Åtgärder som stärker bevakningen av detta område i form av ett ökat engagemang från de politiskt ansvariga och ett tydligt uppdrag till ansvariga tjänstemän bör sättas in.

Under 2014 inleddes ett arbete med att ta tag i problemen genom en permanentad MSEO verksamhet från 2015 med Landstinget Västernorrland som huvudman för verksamheten, dvs. inte längre driva MSEO som ett gemensamt länsöverskridande projekt, genom en ny ledningsfunktion och en ny beslutsstruktur samt rekrytering av ny chef för kontoret. Vidare har ett arbete inletts att nu fördjupa samarbetet med North Sweden European Office i syfte att slå ihop kontoren till ett gemensamt. Med anledning de åtgärder som nu sätts in för att utveckla och förbättra ägarstyrning och ledning för verksamhet vid MSEO är rekommendationen att landstingets engagemang och åtagande i verksamheten bör fortsätta särskilt med inriktningen att effektivisera verksamheten genom en fusion med North Sweden European Office.

4.2 Europaforum Norra Sverige - De fyra nordligaste länens samarbete för att påverka EU

Beskrivning

Europaforum Norra Sverige (EFNS) är ett nätverk. Huvudmän för EFNS är de politiska organisationerna och institutionerna på regional nivå som arbetar med regionala utvecklingsfrågor, det vill säga kommunförbund/landsting i Norrbotten och Västernorrland och Regionförbundet i Västerbotten samt Region Jämtland Härjedalen.

Europaforum Norra Sveriges syfte är att samordna insatserna från norra Sverige gentemot EU-nivån samt att sprida kunskap om och förankra EU-politiken hos lokala och regionala politiker. Arbetet leds av tolv rapportörer, tre från varje län. Hans Stenberg (s) är en av dessa rapportörer utsedd av Landstinget Västernorrland under perioden 2015- 2018. Som stöd i sitt arbete har rapportörerna en tjänstemannagrupp med representanter från landsting, regionförbund, kommunförbund och regionkontoren North Sweden och Mid Sweden.

Rapportörerna ska fungera som företrädare för Europaforum Norra Sverige. De ska informera om och skapa dialog kring Europaforum Norra Sveriges arbete i kommuner, landsting och intresseorganisationer. Påverkan sker genom täta kontakter med regering, riksdag, Europeiska kommissionen, Europaparlamentet, Regionkommittén och olika europeiska organisationer.

Samtliga rapportörer har ett politiskt mandat från respektive landsting, regionförbund och kommunförbund. Europaforum Norra Sverige är inte ett representativt organ utan bygger på intresse och engagemang från rapportörer och andra politiker. Rapportörerna förankrar och informerar löpande Europaforum Norra Sveriges arbete i respektive län. Rapportörerna har ett ansvar att genomföra Europaforum Norra Sveriges handlingsplan och att hålla sig à jour med det arbete som bedrivs i kommissionen, övriga EU-institutioner och i regeringskansliet samt ha kännedom om nätverk som är relevanta för Europaforum Norra Sveriges arbete.

Europaforum norra Sveriges har valt ut sex fokusområden som är viktiga med hänsyn till de möjligheter som finns för att tillvarata norra Sveriges intressen utifrån ett europeiskt perspektiv. EFNS områden för bevakning och påverkan är:

Infrastruktur

Energi, miljö och klimat

Regional utveckling/ sammanhållningspolitik

Attraktiv livsmiljö/ demografi

Näringspolitik

Forskning och innovation

En eller två gånger per år anordnas de forum som utgör själva kärnan i Europaforum Norra Sveriges arbete. Syftet är att samla så många aktörer som möjligt för att diskutera och ta fram gemensamma ståndpunkter. Inbjudna talare berättar om aktuella frågor och den politiska utvecklingen på EU-nivå. Forumen fungerar som arbetskonferenser där deltagarna kommer fram till gemensamma ståndpunkter genom seminarier, workshops och presentationer av goda exempel.

Mellan Europaforum Norra Sveriges möten träffas tjänstemannagruppen och rapportörsgruppen regelbundet för att bevaka arbetsområdena, utarbeta nya uttalanden och planera de kommande forumen. Europaforum Norra Sverige strävar efter att knyta till sig representanter för näringslivet och de olika intresseorganisationer som är relevanta för samarbetets prioriteringsområden. Kostnaderna för nätverket var 2013 c100 tkr fördelade på c28 tkr för medlemskapet och c 72 tkr för resor och möteskostnader.

Bedömning och rekommendation

EFNS är sannolikt det mest vitala instrumentet landstinget har till sitt förfogande när det gäller att påverka EU:s utvecklingspolitik. I nätverket görs strategiska allianser med andra regioner där man gemensamt positionerar sig i strategiska frågor och bedriver ett aktivt påverkansarbete. Den styrkan blir än större genom samarbetet med NSPA (se nedan). I EFNS finns en möjlighet till stark politisk förankring, en tydlig politisk agenda, ett tydligt politiskt ledarskap som resulterat i en mängd positionspapper som med kraft framförts till både regeringen och till EU nivån direkt. Här finns också tillgång till expertis och kvalitativa underlag inför beslut och lobbyarbete. EFNS har varit drivande i arbetet med EU:s sammanhållningspolitik med rekommendationer att speciell hänsyn ska tas till regioner som lider av permanenta geografiska utmaningar såsom kargt klimat och långa avstånd. Detta politiska lobbyarbete hade ett stort inflytande i påverkan av strukturfondernas utformning och

ska ses som en framgång för norra Sverige då extra finansiellt utvecklingsstöd riktades till de glest befolkade regionerna i norra Europa.

Men en kedja är inte starkare än den svagaste länken och intervjuerna med de deltagande politikerna/ rapportörerna från Västernorrland och en genomgång av protokoll från de senaste åren ger en bild av att återkopplingen och förankringen av arbetet på hemmaplan reducerats till i bästa fall informationsärenden i dåvarande Regionala nämnden. Bilden av en tilltagande passivitet framstår tydligt vid en jämförelse med de initiativ som tas av de övriga länen i norr där t ex Norrbotten kan uppvisa 36 positionsdokument under de senaste 10 åren. Samordningen mellan de tre rapportörernas arbete i länet har varit sporadiskt och landstingets rapportör har inte haft stark sakpolitisk koppling in i den egna organisationen vilket tillsammans med att byten på posten som rapportör gjort att landstinget inte utnyttjat verksamheten till sin fulla potential. Den nya politiska organisationen där landstingsstyrelsen har ansvaret för de regionala utvecklingsfrågorna kommer sannolikt att underlätta detta arbete om landstingets representanter i olika internationella politiska organ i högre utsträckning väljs bland styrelsens ledamöter. De politiker som utses måste ha en sakpolitisk koppling och sammanfallande uppdrag i den egna organisationen som underlättar och stärker både det politiska påverkansarbetet men också återföring av gjorda erfarenheter från andra regioner till den egna organisationen och till länet samt kommunerna. Mot bakgrund av att förutsättningarna för politikernas deltagande nu förbättrats är rekommendationen att landstinget ska fortsätta med sitt deltagande och åtagande i EFNS och då som en starkare länk genom ett aktivt rapportörskap som bedriver ett förankringsarbete med olika aktörer i länet, som har eller utvecklar sakkunskap inom de prioriterade områdena och som kliver fram som föredragande i länet i sin roll som företrädare för EFNS.

4.3 Northern Sparsely Populated Areas (NSPA)

Beskrivning

Northern Sparsely Populated Areas (NSPA) är ett nätverk som arbetar för att påverka utvecklingen av EU:s regionalpolitik så den utformas att den på bästa sätt stödjer utvecklingen i de glest befolkade områdena i norra Europa. NSPA är ett nätverk mellan de nordligaste regionerna i Norge (Finnmark, Troms, Nordland), Sverige (Norrbotten, Västerbotten, Västernorrland, Jämtland) och Finland (Lappland, Oulu, Centrala Österbotten, Kainuu, Norra Karelia, Etelä-Savo och Pohjois-Savo). Hans Stenberg(S) är landstingets representant i NSPA under innevarande mandatperiod.

Västernorrland har via Europaforum Norra Sverige och därefter via NSPA arbetat för att visa upp sammanhållningspolitikens betydelse i området, dvs. EU:s regionalpolitik samt områdets särskilda geografiska förutsättningar, utmaningar och möjligheter. I dialogen med EU-kommissionen har två studier tagits fram av forskningsinstitutet Nordregio. Den ena studien från 2005 den så kallade "gleshetsstudien" kommunicerade områdets utmaningar med en gles befolkning, långa avstånd och kargt klimat och behovet av regionalpolitik för att möta dessa utmaningar. Den andra studien belyser områdets utvecklingspotential. – Mot en framtida vision 2020 - för de Nordliga glest befolkade områdena (Strong, Specific and Promising – towards a Vision for the Northern Sparsely Populated Areas in 2020).

Gleshetsstudien 2005 och Framtidsvisionsrapporten 2009 togs fram för att kommunicera utvecklingsmöjligheter och utvecklingsbehov till EU-kommissionen och hur EU kan delta och understödja denna områdets utvecklingspotential vilket inte bara bidrar till områdets välfärd utan även bidrar med ett mervärde som kommer hela den Europeiska unionen tillgodo.

Rapporterna ligger till grund för NSPA:s påverkansarbete. NSPA har etablerat en god dialog med EU-kommissionens generaldirektorat för regionalpolitik där kontinuerliga samtal förs.

Under 2013 och 2014 har det förts diskussioner inom NSPA nätverket om att beställa en OECD-studie, en så kallad Territorial Review, för att utveckla nätverket och genomlysa NSPA områdets möjligheter och utmaningar kopplade till Europa 2020-strategin. Syftet med studien är att med hjälp av internationell expertis ta fram fakta och slutsatser som kan användas i regionernas arbete med att påverka politik och beslutsfattande på nationell och EU-nivå. Vidare är syftet med OECD-studien att identifiera möjliga samarbetsområden mellan regionerna i NSPA-området och vidareutveckla de olika regionernas utvecklingsstrategier.

Den offert OECD lämnat för att utföra *Territorial Review of the NSPA* uppgår till en kostnad om totalt 423 300 Euro som fördelas så att de 14 regionerna i NSPA-nätverket var och en står för en fjortondel av den totala kostnaden. För Landstinget Västernorrland innebär det en kostnad om 30 235 Euro, vilket idag motsvarar cirka 278 000 kronor. OECD har erbjudit projektstart under första kvartalet 2015 och har beräknat att slutrapporten ska kunna levereras inom 24 månader. Landstinget beslöt i november 2014 att ansluta sig till studien.

Bedömning och rekommendation

Landstinget är medlem av NSPA nätverket genom sitt medlemskap i Europa Forum Norra Sverige (EFNS). Kostnaderna för landstingets deltagande i NSPA uppgick under 2013 till 6000 kr och under 2014 var kostnaderna 9000 kr. Aktiviteter inom NSPA samarbetet görs på uppdrag av EFNS och dess huvudmän och redovisas således till EFNS. NSPA arbetet bedrivs kostnadseffektivt genom samarbetet med EFNS. Det är uppenbart nätverket är en mycket viktig strategisk allians inför länets ansträngningar att påverka sammanhållningspolitiken med högkvalitativa underlag. NSPA har etablerat en god dialog med EU-kommissionens generaldirektorat för regionalpolitik där kontinuerliga samtal förs. Mot denna bakgrund är rekommendationen att landstingets engagemang och åtagande i NSPA bör fortsätta.

4.4 Conference of Peripheral and Maritime Regions (CPMR)

Beskrivning

CPMR har c:a 160 medlemsregioner varav några är med i både AER och CPMR. För att inte utvecklingskillnaderna mellan Europas mer centralt belägna regioner och Europas perifera regioner ska öka fokuserar CPMR på att påverka EU så att EU:s politik främjar en balanserad territoriell utveckling. För att vara medlem i CPMR måste man vara en maritim region. Från Sverige deltar 10 regioner/landsting. Arbetet i CPMR är indelat i sex geografiska kommissioner vilket innebär att man får en tydligare geografisk prägel på frågorna som drivs av CPMR. Västernorrland ingår i den s.k. Baltic Sea Commission (Östersjökommissionen). Under perioden 2015-2018 är Anna-Karin Sjölund (s) ledamot i Östersjökommission med Jonny Lundin (c) som ersättare. Både inom ramen för hela CPMR och inom varje kommission använder man sig också av arbetsgrupper, vilka kan bestå av både politiker och tjänstemän. På samma sätt som AER är detta ett sätt att fördjupa sig inom olika ämnen och förbereda yttranden t.ex. till EU-kommissionen som kan antas av respektive generalförsamling eller styrelse. CPMR driver framförallt frågor som är angelägna för medlemsregionerna utifrån de geografiska perspektiven. Det innebär att maritima frågor, såsom sjöfart, fiske och maritim miljö är viktiga. Även övriga transport- och infrastrukturfrågor, energi-, miljö- och klimatfrågor samt EU:s sammanhållningspolitik är viktiga frågor på CPMR's möten.

Bedömning och rekommendation

Västernorrland och landstinget har varit medlem sedan 2001. Arbetet och representation delades tidigare mellan kommunförbundet och landstinget, men kommunförbundet deltar inte längre i arbetet. Landstinget deltar i CPMR och Baltic Sea Commissions generalförsamlingar, samt i enstaka seminarier/möten. Landstinget har genom en tjänsteman deltagit aktivt i Östersjökommissionens arbetsgrupp för Multi-level Governance men denne har under 2014 klivit av som ordförande i arbetsgruppen. I juni arrangerade arbetsgruppen en workshop i Stockholm tillsammans med Nordregio och Horizontal Action Leader:s Västerbotten och Kalmar. Workshopen diskuterade inspel från forskare om problematiken kring flernivåstyret i Östersjöstrategin. Deltagandet i arbetsgruppen för transport och infrastruktur respektive energi har varit vilande på grund av personalomsättning och brist på initiativ.

Med undantag av arbetet med flernivåstyrning har det politiska deltagandet i kommissionen och dess arbetsgrupper på senare tid varit lågt och nästan upphört under 2014 och deltagandet har reducerats till ett bevakande via e-post och hemsida på tjänstemannanivå. Kostnaderna för landstingets deltagande i kommissionen uppgick under 2013 till 140.000 kr (fördelade på 40.000 kr i resor och 100.000 kr i medlemsavgifter och möteskostnader) exklusive tjänstemannastödet. Men även under 2014 var kostnaderna förvånansvärt höga med tanke på den låga aktivitetsnivån. (110.000 kr fördelade på 4.000 kr på resor och 106.000 kr på medlemsavgift och möteskostnader.)

Vid intervjuerna framkommer det att deltagandet i CPMRs möten är ”storpolitiskt”, ”franskt” och ”statsmannamässigt” i möteskulturen vilket riskerar att ställa nytta och mervärde för innevånarna i länet i skuggan av politisk retorik jämfört med nyttan av deltagandet i de andra internationella organen. Med tanke på den låga aktivitetsnivån, risken för dubblering av bevakning av samma sakpolitiska områden som landstinget arbetar med inom andra internationella nätverk samt de förhållandevis höga kostnaderna är rekommendationen att landstingets engagemang och åtagande i CPMR bör fasas ut.

4.5 Assembly of European Regions /AER

Beskrivning

Landstingets deltagande i europeiska politiska nätverk är en viktig del i bevakning av aktuella EU frågor och för vår påverkan på EU:s politik. Genom deltagandet knyts också kontakter som kan leda till internationella samarbetsprojekt mellan regionerna. Västernorrland är representerat i Assembly of European Regions (AER) sedan 1994. 2-3 gånger per år genomförs också möten inom AER Sverige. Anna-Karin Sjölund (S) och Arne Engholm (FP) är ledamöter i AERs generalförsamling under 2015-2018.

AER består av drygt 200 medlemsregioner från hela Europa dvs. även från länder som inte är medlem i EU. Organisationen fungerar som ett öppet forum för politisk diskussion av framförallt EU-frågor som har betydelse för den regionala nivån. Genom kontakter med EU-kommissionen, Regionkommittén och andra officiella EU-institutioner kan AER också utöva ett visst inflytande på EU:s politik inom många områden. Från Sverige är just nu 14 landsting/regioner medlemmar i AER.

Arbetet i AER bedrivs i huvudsak i dess kommittéer med olika tematiska arbetsområden. Under 2015 till 2018 är Mikael Westin (S) och Arne Engholm (FP) ledamöter i AER:s kommitté 1 Regional utveckling, Linnéa Stenklyft (S) och Hans Brynielsson (KD) är ledamöter i AER:s kommitté 2 Socialpolitik och folkhälsa. Tomas Tejle (V) och Tony Andersson (M) är ledamöter i AER:s kommitté 3 Kultur, Utbildning och Ungdom.

I kommittéerna diskuteras aktuella politiska frågor eller frågor som aktualiseras av respektive medlemsregioner och man antar gemensamma uttalanden som i vissa fall lyfts till t.ex. EU kommissionen, EU-parlamentet eller EU:s Regionkommitté. Utöver detta har man ett antal s.k. arbetsgrupper för särskilda frågor som oftast är knutna till kommittéerna. Landstinget deltar i arbetsgrupperna för energi- och klimatförändringar, motverka studieavbrott, kultur och hälsa, e-hälsa samt Equal Europe for People With Disabilities. Arbetsgrupperna fungerar ofta som forum för fördjupning inom respektive ämnesområden. AER-arbetet samordnas till viss del mellan de svenska medlemsregionerna genom AER: Sverige och inom norra Sverige (EFNS) och politiken kan välja att delta i det som man har särskilt intresse och kompetens för. AER leds mellan generalförsamlingarna av en politisk byrå med representanter från varje deltagande land. Sverige har två representanter i byrån. Kostnaderna för landstingets medlemskap uppgick 2013 till 213.000 kr fördelade på medlemsavgift ca. 40 000 kr och möten på 173.000 kr. Dvs. kostnader för politikerna, tjänstemäns deltagande i kommittéarbete, inklusive ungdomsrepresentanters deltagande i AERs ungdomsnätverk YRN och i AER:s sommarskola.

Bedömning och rekommendation

Över tid har det landstingets politiska engagemang i AERs olika kommittéer varierat i intensitet, dels på grund av intern lednings och styrningsproblem inom AERs organisation men framförallt på grund av att den politiska representationen från länet periodvis saknats i de olika kommittéerna, att den politiska återkopplingen och debatten på hemmaplan på senare år avtagit och att de utsedda politikerna då glidit in i en mer passiv roll och i bästa fall ägnat sig åt att oprioriterat bevaka frågor.

Vissa politiska positioneringar och projekt har dock gjorts via arbetet i de olika kommittéerna. Landstinget har i kommitté 1 gjort inspel till arbetsgrupp om Regionala flygplatser och till en rapport från arbetsgruppen för Landsbygdsutveckling. Inom området energi och klimatfrågor har landstinget deltagit i projektet Regions 4 Green Growth (R4GG) som resulterat i samarbete mellan Processum och holländsk aktör och en stor internationell konferens i Sundsvall maj 2014.

Inom kommitté 2 deltar landstinget bl a i AER working group om e-hälsa och vård på distans som bl a har målen att öka medvetenheten om och sprida kunskap kring e-Hälsoområdets potential, samarbeta med andra regioner och partners samt samordna våra e-Hälsoverktyg och strategier. Arbetet har under 2014 konkretiserats i landstinget genom två strategiska beslut i landstingsstyrelsen. Dels, beslut om genomförande av projekt för utbyggnad av Vård på Distans och dels, beslut om glesbygdsmedicin.

Landstinget har initierat och leder "Drop-out" arbetsgruppen för att motverka studieavbrott i Europa i samarbete med 20 regioner från drygt 10 länder i Kommitté 3. Arbetet har resulterat i ett projekt inom EU:s Erasmus+ Program för att motverka studieavbrott. Landstinget leder under 2014-2016 projektet "Joint Efforts To Combat Dropout" i partnerskap från 5 länder samt organisationen AER. Förutom sina folkhögskolor samverkar landstinget i projektet med kommunförbundet och kommuner i Västernorrland. Länet är representerat i AER:s Youth Summer Academy. 2014 hade sommarskolan temat "Mångkulturella och flerspråkiga regioner – mångfald som stimulerar ekonomisk tillväxt. Landstinget är vidare representerat i AER Youth Regional Network som är en gemensam plattform för regionala ungdomsorganisationer/fullmäktige/ ungdomsparlament på regional nivå i Europa.

AER:s styrka ligger i att organisationen har många medlemmar bland Europas regioner, att EU:s institutioner erkänner AER som en legitim intresseorganisation och att AER genom sina kommittéer, arbetsgrupper och nätverk har skapat goda möjligheter för regionerna att föra fram det regionala perspektivet och då föreslå åtgärder som gynnar den regionala utvecklingen. Genom deltagandet knyts också kontakter som kan leda till internationella samarbetsprojekt mellan regionerna. Kommunförbundet Västernorrland visar ett intresse för att som "associate member" utnyttja de möjligheter som AERs nätverk erbjuder.

Rekommendationen är att landstinget fortsätter sitt medlemskap i AER för att stärka sina möjligheter att utnyttja EU:s fonder och program både vad gäller utvecklingen av landstingets egen verksamhet och insatser för regionens utveckling och insatser för länets näringsliv genom fokuserade satsningar på infrastruktur, e-hälsa, forskning, innovationer samt kompetensförsörjning. AER:s ungdomsnätverk YRN skapar en unik möjlighet för länets ungdomar att i djupare mening delta i arbetet med demokrati utvecklingen i Europa. Vi får genom AERs nätverk goda möjligheter att satsa på strategiska internationella projekt inom dessa områden som bidrar till kunskapsöverföring och strukturella/institutionella förändringar till nytta för länets invånare.

4.6 Mittnordenkommittén

Beskrivning

Mittnordenkommittén (MNK) är en ideell förening, ett gemensamt samarbetsorgan inom de mittnordiska regionerna belägna från den ryska gränsen i öst till Atlanten i väst. MNK har funnits sedan 1978 och har i snart 40 år byggt på ett samarbetsnätverk mellan de centrala delarna av Norge, Sverige och Finland. Medlemmar är fylkeskommunerna i Nord-Trøndelag och Sør-Trøndelag, Region Jämtland Härjedalen, Landstinget Västernorrland och Österbottens förbund. Landskapsförbunden i Mellersta Finland och Mellersta Österbotten, Svenska Österbottens förbund för kultur och utbildning, Kommunförbundet Västernorrland, Parikkala kommun, samt länsstyrelserna i Jämtland och Västernorrland utgör partners till samarbetet. Tillsammans finns ca 1,5 miljoner invånare i regionen. MNK är ett organ för gränsregionalt samarbete med avsikt att främja hållbar utveckling och tillväxt i Mittnorden baserad på historisk och kulturell samhörighet och gemensamt regionalt utvecklingsintresse. MNK ska sträva efter att nå medlemmarnas ambitioner om att undanröja gränshinder samt verka för att all verksamhet skall vara jämställd. MNK arbetar för att det mittnordiska utvecklingsarbetet ska vara känt som ett av de mest framgångsrika och tillväxtbefrämjande i Europa utanför storstadsregionerna.

Mittnorden är ett av elva samarbetsområden (gränskommittéer) som ingår i Nordiska Ministerrådets regionalpolitiska samarbete över riksgränserna i Norden. Målsättningen med dessa är att främja kontakter mellan enskilda, företag och offentliga organisationer. För detta arbete utgår ett årligt stöd som i dagsläget finansierar 48% av Mittnordenkommitténs verksamhet och resten 52% finansieras av medlemsavgifter. Kostnaden för landstingets deltagande var under 2013 350 tkr fördelade på medlemsavgift 210 tkr, kostnader för ledamöternas deltagande 60 tkr och tjänstemannastödet 80 tkr (exkl sociala avgifter). MNK är sammansatt av en politiskt vald kommitté som består av ledamöter från respektive medlemsregion i Mittnorden. Kommittén sammanträder två gånger per år, höst och vår. För perioden 2015-18 har Anna-Karin Sjölund (S), Hans Zetterkvist (V), Eva Andersson (MP) samt Sverker Ågren (KD) utsetts. Kommittén har en ledningsgrupp i vilken en ledamot från

varje fullvärdig medlemsregion ingår (från 2015 Anna-Karin Sjölund), totalt fem ledamöter inkl. ordförande.

Mittnordenkommittén utser vid höstmötet en ordförande för två år i taget bland ledamöterna i ledningsgruppen. Ordförandeskapet ska växla mellan länderna enligt löpande turordning. Aktuellt medlemsland nominerar ordförande. Ledningsgruppen utser vice ordförande. Inför perioden 2015-16 innehar Sverige ordförandeskapet genom Margareta Winberg (S). Mittnordenkommitténs kansli ansvarar för att genomföra kommitténs och ledningsgruppens beslut. Kansliet har sitt säte i Västernorrland vilket ger ca 1,2 arbetstillfällen till länet. Som stöd till kansliet finns en resursgrupp med en tjänstemannarepresentant från varje region. Resursgruppen består av en tjänsteman från respektive medlemsregion. Arbetet med prioriterade samarbetsområden organiseras i arbetsgrupper, nätverk och projekt. Kulturarbetsgruppen är den äldsta, med en obruten verksamhet sedan kommittén bildades

Mittnordenkommitténs prioriterade områden för gränsöverskridande samarbete är:

Övergripande:

- Öst-västliga förbindelser
- Kultur och nordisk gemenskap

Specifikt:

- Bioekonomi
- Näringslivsutveckling och entreprenörskap
- Social hållbarhet

Mittnordenkommittén har tre huvudsakliga mål med sin verksamhet:

MÅL 1: Mittnordenkommittén ska stärka Mittnorden nationellt och inom Europeiska unionen. Mittnordenkommittén ska i sitt arbete via strategisk samverkan och profilering synliggöra Mittnorden och bidra till att stärka regionernas konkurrenskraft. Samarbetet syftar också till att profilera Mittnorden som en attraktiv region att bo och verka i. MNK ska ses som en aktiv aktör i regionala utvecklingsfrågor och gränsöverskridande samarbete både inom Norden och inom Europa.

Strategisk påverkan genomfördes under 2014 genom att MNK deltog i och bevakade implementeringen av Östersjöstrategin, utvecklingen av NSPA-nätverket (Northern Sparsely Populated Areas). MNK deltog aktivt i planeringen och medfinansieringen av möjligt uppföljningsprojekt ang. MidNordic Green Transport Corridor .

Profileringsarbetet genomfördes under 2014 genom utdelandet av MNK:s pris inom energi området- Nordens gröna bälte och kommitténs miljö och energigrupp, utdelandet av MNK:s kulturpris och kulturpriset för barn och unga i samband med de Mittnordiska kulturdagarna 2014 i Satakunta samt deltagande vid den nordiska jämställdhetskongressen Nordiskt Forum 2014 i Malmö.

MÅL 2: Mittnordenkommittén ska främja utvecklingen av nätverk

Mittnorden ska enligt sin handlingsplan aktivt arbeta för att stimulera befintliga nätverk inom det mittnordiska samarbetsområdet samt bidra till att nya nätverk skapas där behov identifieras. Under 2014 har MNK:s kulturgrupp fortsatt arbetet med att etablera ett nätverk inom filmområdet i Mittnorden, förstärkt nätverksarbetet inom miljö- och energinätverken, ungdomsnätverk i Mittnorden samt följt utvecklingen inom arkeologi - och folkhälsonätverk.

MÅL 3: Mittnordenkommittén ska initiera, delta i och driva utvecklingsprojekt.

Mittnordenkommittén ska genom att medfinansiera delta i projekt, förstudier och kortvariga aktiviteter utifrån prioriteringar fastställda av kommittén. Mittnordenkommittén ska också initiera och driva projekt med tydlig mittnordisk profil. Exempel på projekt där kommittén medfinansierat projekt under 2014 är folkhälsoprojektet PODD-RA (Political Decisions on Determinants –Research Area) och gränshinderprojektet Vaajma (Krokom, Strömsund, Röyrvik och Lierne kommuner), projekt Platsbundna Smaker i Mittnorden samt Mid Nordic Renewable Energy . Under 2012 till 2014 drev MNK projektet Baltic Energy i egen regi.

Bedömning och rekommendation

Mittnordensamarbetet är landstingets första och äldsta internationella politiska nätverk och som pågått kontinuerligt under många år där det politiska utbytet och deltagandet i olika projekt gett värdefulla perspektiv, insikter och kunskap inom många områden. Det finns utvecklade rutiner för målsättning, handlingsplaner och uppföljning men också problem med koordinering och framförallt robusta strategier för implementering av projektens resultat och återkoppling till den egna hemma organisationen. Denna iakttagelse gäller särskilt Västernorrlands deltagande under de senaste mandatperioderna. Samarbetet har således haft sina ups and downs i termer av intensitet, men det finns återkommande strategiska gemensamma ansträngningar och även påtagliga resultat t.ex. inom kulturområdet som alltid håller hög kvalitet och involverar många invånare, folkhälsa, miljö och energiområdet och dess koppling till SME samt transportinfrastrukturen t.ex. lobbyarbete inför elektrifieringsbeslutet om Meråkersbanan.

Det interna arbetet karaktäriseras av att olika projekt initieras, att kommittén återkommande har ömsesidigt erfarenhetsutbyte genom studiebesök och avrapporteringar från de olika arbetsgrupperna. För att vara ett politiskt nätverk är emellertid den politiska fokuseringen och debatten svagt utvecklad särskilt i förhållande till de egna ambitionerna. Antalet politiska uttalanden i form av gemensamma positionspapper, debattartiklar etc. är lågt . Gapet mellan kommitténs övergripande mål- att det mittnordiska utvecklingssamarbetet ska vara känt som ett av de mest framgångsrika och tillväxtbefrämjande i Europa utanför storstadsregionerna – och de egna praktiska förutsättningarna är mycket stort. Kommitténs höga ambition och dess ledamöter riskerar därmed att framstå som orealistiska och får trovärdighetsproblem.

Alla medlemsregionerna är inte alltid med i alla arbeten och projekt och det finns en tendens till obalans där t.ex. samarbetet mellan de finska medlemmarna och Tröndelag tunnas ut och att man inte alltid ser den ömsesidiga nyttan. Två finska regioner har under senare år övergått från att vara fullständiga medlemmar till att bli partners eller helt lämnat samarbetet . Det verkar överhuvudtaget som det finska engagemanget inte längre är så starkt vilket är en paradox med tanke på det snabbt förändrade geopolitiska läget i Ryssland och Ukraina . MNK har en relativt tung överbyggnad och har ett prognostiserat underskott på en halv miljon kronor för 2015. Av den anledningen bör kommittén anpassa administrationen och överbyggnaden till de förändrade ekonomiska förutsättningarna.

Kommittén genomförde under hösten 2014 ett arbete med att reformera sina ambitioner och arbetssätt där ett fördjupat samarbete med länen/fylken norr om oss - Kvarkenrådet, med de nationella nivåerna och EU nivån lyfts fram . Arbetssättet bör förändras mot fler workshops istället för föredrag/information i samband med vår och höstmötena. Många deltagare finner det ineffektivt att avsätta tre arbetsdagar för ett möte på 2,5 timmar .

Mittnordenkommittén är inte bara den äldsta internationella samarbetsorganisationen, den är också den dyraste vid sidan av MSEO som kostar c 1,5 miljoner kr. Brutto kostnaden uppgick 2013 till 350 tkr jämfört med deltagandet i t ex AER som var c 210 tkr inklusive tjänstemannastöd. Samarbetet har de styrkor men också de svagheter som alltid finns vid vänortsamarbete. Det som en gång var ömsesidigt givande och effektivt behöver inte vara det för alltid då omvärlden och förutsättningarna förändras. Organisationen måste ställa om sig i förhållande till förändringarna i omvärlden. Gör den inte det återstår endast ett tomt skal och ett antal ceremoniella sammanträden och högtidstal vid middagar som ingen bryr sig om. Kostnaden måste ställas i relation till mervärdet och resultaten jämfört med andra organ med motsvarande uppdrag.

Med tanke på nödvändigheten att driva några för länets utveckling strategiska sakfrågor som t ex att utveckla den öst-västliga transportinfrastrukturen mellan länderna och regionerna, vårt eget deltagande i den nationella strategin för regional tillväxt och attraktionskraft 2014-2020 som prioriterar det nordiska samarbetet, de förändringar av kommitténs arbete som aviseras samt en starkare koppling mellan den politiska representationen i kommittén och landstingsstyrelsen är den sammanfattande rekommendationen att kommittén fortsatt kan spela en strategiskt pådrivande roll i arbetet med att stärka länets konkurrenskraft och att landstingets deltagande i Mittnordenkommittén som fullvärdig medlem därför bör fortsätta under förutsättning att man kan se att kommittén vässar sitt arbete. Därför föreslås att en särskild utvärdering görs av MNK under 2017.

4.7 Globalt kommunalt Partnerskap tillsammans med Mombasa/Kenya

Beskrivning

Landstinget har 2014 inom ramen för programmet Kommunalt Partnerskap (ICLD/Internationellt Centrum för lokal Demokrati) av Sida beviljats 275 000 kronor för ett utvecklingspartnerskap och förberedelseprojekt med Mombasa-regionen i Kenya. Projektet är i sin helhet externt finansierat.

Huvudsakligt samarbetsområde är: Lokal demokrati, styrning och organisation. Kommunalt Partnerskap är en samarbetsform som genom resultatnriktade projekt ska bidra till att stärka det lokala självstyret och den lokala demokratin, och därigenom bekämpa fattigdomen. Till grund för programmet ligger den av regering och riksdag antagna politiken för global utveckling.

Förberedelseprojektets syfte är att under förberedelsefasen lägga grunden för ett långsiktigt och hållbart samarbete mellan Västernorrland och Mombasa. Parternas kortsiktiga mål är att genom en förstudie identifiera ett konkret samarbetsprojekt utifrån de potentiella områdena som har identifierats och utarbeta gemensamt en projektplan inklusive projektansökan till ICLD. Utvecklingspartnerskapets långsiktiga mål är att genom ömsesidigt utvecklande samarbete och fördjupade relationer bredda samarbetsområdena och utarbeta flera projekt i framtiden och därmed bidra till att förbättra förutsättningarna för hållbar minskning av fattigdomen samt till en rättvis och hållbar global utveckling i partnerregionen.

Parterna identifierade fyra områden för ett hållbart och framgångsrikt samarbete: 1. Ungdomarnas delaktighet i ett demokratiskt samhälle, 2. Kultur och dess betydelse i regionalutveckling, 3. Folkbildning, samt 4. Miljö och energi.

Under 2014 besökte politiska delegationer för Västernorrland och Mombasa besök i varandras regioner. I summeringen av dessa besök har båda parterna uttryckt att man är intresserade av fortsatt samarbete och att man vill gå vidare med att undersöka möjligheten att ingå en partnerskapsöverenskommelse. Överenskommelsen ska sätta ramen för det framtida samarbetet. Inom ramen är avsikten att utveckla och genomföra konkreta Sida-finansierade projekt för samarbete inom områden av gemensamt intresse.

Bedömning och rekommendation

Landstinget Västernorrland är medlem i flera internationella politiska nätverk och har medverkat i många internationella samarbetsprojekt i Europa. Motiven till landstingets internationella engagemang har varit och är att stärka regionens/länets långsiktiga utveckling och konkurrenskraft, såväl nationellt som på EU-nivå och internationellt. Intresset för att bredda samarbetet med andra länder utanför Europa har växt fram i senaste åren. Bakgrunden till det stigande intresset är insikten om att globaliseringen är en stark och drivande kraft. Handel, migration, teknisk utveckling, möten och rörlighet närmar människor och länder varandra. Invånarna i Västernorrland och i världen är ömsesidigt beroende av varandra i högre grad än förut.

En globaliserad värld kräver ett starkare internationellt samarbete som inte endast handlar om att maximera fördelarna för Västernorrland, det handlar också om rättvisa. En rättvis och hållbar global utveckling kräver ett ömsesidigt samarbete där alla parter har något att vinna. Det innebär att arbetet med att stärka länets konkurrenskraft måste kombineras med andra insatser inom ramen för ett utvecklingssamarbete som stävar mot samma mål – en rättvis och hållbar global utveckling. Människor ställer krav på demokrati, mänskliga rättigheter, värdighet, säkerhet och social trygghet. Sambandet är tydligt mellan demokrati och ekonomisk och social utveckling.

I den svenska utvecklingspolitiken är fokus på att i de fattigaste länderna stödja ländernas utveckling av grundläggande samhällsfunktioner och strukturer vid sidan av ett demokrati- och institutionsuppbyggande stöd. Det betonas att inte endast statliga organ ska engagera sig i detta arbete utan det bör breddas till olika aktörer som fackföreningar, organisationer, civila samhället, kommuner och landsting, näringslivet med flera. Sverige har en lång tradition av lokalt självstyre och de svenska kommunerna och landstingen har ansvar för en stor del av samhällsservicen. Svenska kommuner, landsting och regioner har därmed värdefulla kunskaper och erfarenheter att dela med sig av till sina motparter i utvecklingsländer. Cirka 70 svenska kommuner, däribland Sundsvalls och Timrå kommuner samt ett tiotal landsting och regioner är redan verksamma inom Kommunalt Partnerskap. Offentliga institutioner och aktörer som myndigheter, kommuner och landsting spelar här en viktig roll för samarbete med sina motsvarigheter i andra länder.

Den sammanfattande rekommendationen är att landstingets engagemang och åtagande i det kommunala partnerskapet tillsammans med Mombasa bör fortsätta då att det dels skapar ett mervärde för invånarna i länet i form av ökade kunskaper och insikter om på vilket sätt globaliseringen påverkar det dagliga livet här hemma och i en region på en annan kontinent, dels att ungdomar kan involveras i dialog kring uppbyggnaden av demokratiska strukturer samt att det finns ett påtagligt ömsesidigt mervärde via erfarenhetsutbytet om kulturens

betydelse för regional utveckling. Med tanke på att samarbetet finansieras i sin helhet av SIDA- medel är det inte kostnadsdrivande för landstinget utan engagemanget skapar ett mycket stort mervärde för länet och dess innevånare till en mycket liten finansiell kostnad.

4.8 Landstinget Västernorrlands vänortssamarbete

Beskrivning

Vänortssamarbete har en lång tradition i Sverige. De flesta kommuner och landsting har idag vänortskontakter, inte bara i Norden utan även i övriga Europa och ännu längre bort i världen. Samtidigt förändras det internationella arbetet, och omfattar oftast mycket mer än bara vänortssamarbete. Många överger vänortsarbetet till förmån för annat internationellt arbete. Närmare hälften av landstingen har aktiva vänlänssamarbeten/projekt inom områdena näringslivs- och sysselsättningsfrågor, turism, hälso- och sjukvård, skola, utbildning samt idrott och kulturfrågor.

Landstinget Västernorrland hade 2013/2014 tre vänortsavtal:

- Ungern, regionen/länet Somogy (1990)
- Wales (UK), regionen/länet Denbighshire (2002)
- Polen, regionen/länet Wielkopolska (2002)

Ungern, Somogy län

Sedan 25 år tillbaka med start 1989-90 har landstinget samarbetat med landstinget i Somogy län i Ungern via ett vänortsavtal. Ledande politiker och tjänstemän har besökt varandra varje år och lärt och inspirerat varandra på många områden. Man har samarbetat och lärt sig om sjukvård och folkhälsa, kultur, utbildning, ungdomspolitik, forskning, offentlig förvaltning och om europapolitik. Man har arbetat långsiktigt och med regelbunden uppföljning. Under de här åren har ett stort antal innevånare, både ungdomar och äldre, kulturarbetare, entreprenörer, lärare, forskare, medicinsk personal och politiker utvecklats både som människor och i sina professioner genom utbyten. Samarbetet har utvecklats från erfarenhetsutbyte till gemensamma resultatnriktade projekt där innevånarna i Somogy och Västernorrland med hjälp av EU-medel förbättrar sina livsvillkor. Ett trettiotal EU-projekt har genomförts tillsammans inom vänortssamarbetet mellan Västernorrland och Somogy. På senare år har dock aktiviteterna i samarbetet avtagit mycket pga förändringar i ansvarsfördelning i Ungern. Senaste beviljat EU-projekt genomfördes under 2014 med temat ungdomarnas delaktighet i demokratiska livet.

Wales, Denbighshire län

De första kontakterna mellan de två landstingen etablerades i ett gemensamt EU-projekt, Pleiades (Utveckling av kulturturism på landsbygden) där ytterligare fyra länder ingick under

1997 – 1999. Vänortsavtalet tecknades år 2002 med syftet att stimulera den regionala utvecklingen i dessa två län. De två landstingen har kommit överens om att engagera sig i ett långvarigt partnerskap genom att använda Europeiska program inom följande områden:

- regional utvecklings politik
- stimulering av nya SME
- landsbygds och näringslivs utveckling
- livslångt lärande
- miljö och energi
- kultur och kulturturism

Denbighshire var projektpartner i landstingets två EU-projekt under åren 1997 – 2002:

- ”Pleiades” projektets syfte var att tillvarata kulturmiljön som regional utvecklingsfaktor. Målet var att skapa och marknadsföra kulturstigar, samt att utveckla och beskriva en metod som kan användas även i andra regioner.
- ”Grassroots” projektets syfte var att utveckla en utbildning som ökar möjligheterna för unga filmintresserade att livnära sig i glesbygden. Grassroots var ett pilotprojekt inom Leonardo da Vinci-programmet vars syfte var att förbättra yrkesutbildningen. Förutom EU-projekt genomfördes några utbyten inom kultur (kör, Norrdans), utbildning (Naturbruksgymnasiet) och näringsliv (utställning av lokala matproducenter). En gemensam internationell konferens anordnades om ”Turismen – Framtidens näring” 2003 i Örnsköldsvik. Ett aktivt delegationsarbete pågick till och med år 2007 men sedan dess har samarbetet varit vilande då en regionreform i Wales förändrade förutsättningarna för samarbetet.

Polen, Wielkopolska län

I februari 2000 har samarbetet mellan Länsstyrelsen och representanter i Wielkopolska genererat en ömsesidig önskan att formalisera samarbetet genom ett vänortsavtal. Länsstyrelsen kontaktade Landstinget och Kommunförbundet och bjöd de in i samarbetet. Avtalet undertecknades av alla tre aktörer i Västernorrland 2002 men all verksamhet bedrevs i praktiken av Länsstyrelsen. Räddningsgymnasiet som då drevs av landstinget har genomfört två skolutbyten med Wielkopolska under 2005-2007.

Bedömning och rekommendation

När vänortssamarbetet är utformat på ett funktionellt sätt finns goda möjligheter för organisationen att tydligt visa nyttan med vänorterna. Då skapas förutsättningar för organisationen att ytterligare förbättra och systematiskt justera arbetet. Det kommer alltid vara en aktuell fråga att anpassa arbetet i takt med att omvärlden och dess krav på organisationen förändras. Vänortssamarbete ska ses som ett av flera instrument som kan bidra till den egna verksamhetens utvecklingsbehov och målsättningar (se Internationell policy).

Vänortssamarbete ska betraktas som en del i det arbetet med att utveckla den egna verksamheten/länet och som möter verkliga ömsesidiga utvecklingsbehov. Om det inte längre finns verklig ömsesidig substans i vänortssamarbetet bör samarbetet avvecklas i ordnade former.

Landstingets nuvarande rutiner för vänortssamarbetet omfattar delegationsbesök som sker vartannat år med Somogy (förekommer inte längre med Denbighshire och Wielkopolska) där ledande politiker och tjänstemän samt samordnare för vänortssamarbetet deltar från bägge länen. Det kan konstateras att vänortsavtalen med Wielkopolska och Denbighshire på ett positivt sätt under perioden 2000 till 2007 bidragit till ömsesidigt utbyte av erfarenheter och

kunskaper på utbildningsområdet och kulturområdet/kulturturismnäringen för ungdomar, lärare, kulturarbetare och entreprenörer. Samarbetet finansierades i mycket hög utsträckning av EU medel. Samtidigt kan noteras att samarbetet bedrivits på en så låg nivå eller inte alls de senaste 8 åren att det inte på ett substantiellt sätt bidrar till uppfyllelse av landstingets mål för arbetet. Av denna anledning är rekommendationen att vänortsavtalen med Wielkopolska och Denbighshire formellt avslutas då de i praktiken inte längre fyller sin funktion.

Vänortssamarbetet med Somogy har varit framgångsrikt och omfattande inom en mängd områden men genom de politiskt strukturella förändringar som genomförts i Ungern har förutsättningarna för samarbetet förändrats och avtagit och den ömsesidiga nyttan föreligger inte längre. Av denna anledning är därför rekommendationen att Landstinget Västernorrlands överenskommelse om vänortssamarbete med Somogy avslutats under 2015.

5 Politikerrollen i internationellt arbete

Paradigmskifte och flernivåstyre

I arbetet med att genomlysna landstingets internationella engagemang genom bl a intervjuer med de aktiva politikerna står det klart att den traditionella rollen som politiker i landstinget förändrats från en avgränsning i interna hälso- och sjukvårdsfrågor i det egna länet till en gryende insikt om att den regionala utvecklingspolitikens förutsättningar avgörs långt utanför länets och nationens gränser, ja till och med globalt. EU-medlemskapet 1995 innebar i detta sammanhang ett paradigmskifte då Västernorrland nu påverkas av beslut som tas på EU-nivån. En aktiv bevakning av utvecklingen på EU nivå har blivit viktig för att tidigt kunna föra fram synpunkter och kunskap i beslutsprocessen. Politikerrollen förändras från ett introvert betraktande på en nivå till ett extrovert perspektiv som kräver ett agerande på olika nivåer samt behov av att bygga strategiska allianser då demokratin numera har flera nivåer. Det handlar om dialog i ett flernivåstyre där en landstingspolitiker förväntas "åka hiss" mellan alla nivåer. Flernivåstyre innebär med andra ord att politiken formas genom ett formellt och informellt samspel mellan aktörer på flera olika nivåer – lokal, regional, nationell och EU-nivå. Politiken utformas inte enbart av regering, riksdag, kommuner och landsting utan också genom fortlöpande samverkan mellan och inom de olika nivåerna.

Flernivåstyre handlar om att regionerna etablerar egna kanaler in i EU:s beslutsystem. Regionerna intar i dag en central och självklar plats i arbetet med utformningen av såväl EU:s sammanhållningspolitik som andra politikområden viktiga för den regionala utvecklingen. Flernivåstyre beskriver den vertikala relationen mellan EU-nivån, nationell, regional och lokal nivå. Den beskriver också den horisontella relationen mellan representativa demokratiska organ och olika intressegrupper och näringslivet.

Förändrade förväntningar

Det tydligaste uttrycket för denna utvidgade politikerroll synliggörs hos de politiker som utses till rapportörer i Europaforum Norra Sverige. Rapportörerna har rollen att bedriva ett förankringsarbete gentemot olika aktörer i sitt län, ha sakkunskap inom områdena och vara föredragande och samlat företräda Europaforum Norra Sverige utåt.

De uttalade förväntningar på politiker med internationella uppdrag i landstingets regi är att de ska vara förtrogna med mål, styrdokument och struktur för landstingets internationella arbete, ha kunskap om mål och former och sin roll i de specifika internationella samarbeten där man representerar landstinget, delta i möten och ta del av möteshandlingar, driva landstingets och regionens prioriterade frågor, inhämta kunskap eller tjänstemannastöd i sakfrågan, förankra

politiskt inom landstinget eller regionen, återrapportera till ansvarigt politiskt organ samt kommunicera erfarenheter och resultat externt .

Förutsättningar och problematisk praktik

Intervjuerna med de politiker från majoritet och opposition som har haft och har internationella uppdrag under en eller flera mandatperioder ger bilden av att man steg för steg prövar sig fram och att det finns en hel del osäkerhet i rollen. Politikerna deltar i arbetet i respektive internationellt organ, lär sig mycket men många har svårt att beskriva vad man åstadkommit. Över tid har det politiska engagemanget i de internationella organen varierat i intensitet, framförallt på grund av att den politiska representationen från länet periodvis saknats, att den politiska återkopplingen och debatten på hemmaplan avtagit och att de utsedda politikerna då glidit in i en mer passiv roll och i bästa fall ägnat sig åt att oprioriterat bevaka frågor. Bilden av en tilltagande passivitet framstår tydligt vid en jämförelse med de initiativ som tas av de övriga länen i norr där t ex Norrbotten kan uppvisa 36 positionsdokument under de senaste 10 åren.

En genomgång av de internationella handlingsplanerna och intervjuer med politikerna bekräftar bilden av att man prioriterar allt - dvs. inget, att frågorna låsts in på hemmaplan och att återkopplingen mellan de olika internationella organen och landstingets politiska organisation allt för ofta är bristfällig. Denna inlåsnings effekt beror till en del på att koncernansvaret för de internationella frågorna flyttades från landstingstyrelsen som hade ansvaret tidigare till Regionala nämnden 2006.

En analys av de politiska protokollen på senare år visar att de internationella frågorna nästan uteslutande är informationsärenden som inte leder till initiativ . Undantagsvis tas beslut om att gå med i internationella projekt inom ramen för olika EU- program/SIDA projekt . Många politiker upplever att man har begränsad förmåga att tala engelska vilket naturligtvis bidrar till att man känner sig osäker på sin roll och på sin förmåga att i det internationella sammanhanget ta en ledande roll .

Sammanfattningsvis kan sägas att det internationella politiska arbetet och politikernas roll har utvecklats till att bevaka och delta och mera undantagsvis är prioriteringen att initiera, driva, leda och positionera sig i utvalda sakpolitiska frågor som har betydelse för länets utveckling. Genomlysningen av landstingets internationella arbete visar således att den svaga länken är deltagande politikernas förutsättningar, möjligheter och förmåga till att driva prioritera sakpolitiska frågor och att säkerställa att vunna erfarenheter tas till vara i den egna organisationen och i länet.

Vad bör göras för att stärka politikerrollen?

För att komma tillrätta med detta bör det politiska deltagandet fokuseras mot färre sakpolitiska frågor, de utsedda politikerna måste få tidsmässig möjlighet och ett fördjupat tjänstemannastöd så att de aktivt kan driva sakfrågor och bidra till diskussioner och gemensamma beslut . Genom att bygga upp förståelse och kunskap i den egna organisationen och i nästa steg inför allmänheten om landstingets roll i flernivåstyret, blir det lättare att utgå ifrån medborgarnas behov och agera där det krävs oavsett vilken nivå. Men framförallt måste de politiker som utses ha en sakpolitisk koppling och sammanfallande uppdrag i den egna organisationen som underlättar och stärker både det politiska påverkansarbetet men också återföring av gjorda erfarenheter från andra regioner till den egna organisationen och till länet

samt kommunerna. Den nya politiska organisationen där landstingsstyrelsen har ansvaret för de regionala utvecklingsfrågorna kommer sannolikt att underlätta detta arbete om landstingets representanter i olika internationella politiska organ i högre utsträckning väljs bland styrelsens ledamöter. I detta sammanhang kan dessutom det Regionala Samverkansrådet spela en viktig roll som plattform för dialog och gemensamma prioritering tillsammans med kommuner när det gäller det internationella arbetet .

Genom att kombinera denna fokusering på ett prioriterat antal områden med ett aktivt urval av vilka internationella forum och plattformar som landstinget bör använda sig av, ökar möjligheterna att åstadkomma något påtagligt. Det politiska arbetet handlar inte endast om effektivt långsiktigt lobbyarbete. Det handlar också om att hämta hem de stora finansiella resurser som finns och utnyttja de möjligheter till praktiskt utvecklingsarbete som EU:s program och strukturfonder innebär. Här kan medborgarnyttan synliggöras även i det korta perspektivet i termer av levnadsvillkoren förbättras eller att attraktiv kunskap kommer anställda till del. Därför bör arbetet intensifieras med att satsa på strategiska internationella projekt som bidrar till kunskapsöverföring och strukturella/institutionella förändringar inom de prioriterade områdena. Och dessutom det mest självklara: anordna intensivutbildning i sakpolitisk engelska för politiker med internationella uppdrag .

6 Förslag till reviderad internationell policy

Landstingsfullmäktige beslutade vid sitt möte i april 2015 att anta Landstingsplan för 2016-2018 "Liv, hälsa och hållbarutveckling i Västernorrland ". I planen sägs under rubriken Internationellt samarbete att: " Globaliseringen i form av bland annat handel, resande och migration ökar behovet av internationellt samarbete. Internationellt samarbete är en viktig förutsättning för en hållbar regional utveckling och tillväxt i vår regionala ekonomi. Beslut inom EU påverkar direkt och indirekt en stor del av kommunernas och landstingets verksamhet. Det är därför av största vikt att nära följa och försöka påverka för regionen relevanta politikområden inom EU i syfte att ta tillvara de möjligheter för hållbar regional utveckling i Västernorrland som följer av EU-medlemskapet. Detta arbete måste bedrivas i samverkan med andra regioner såväl på hemmaplan som i Bryssel. Av särskild vikt är samarbete med andra regioner i norra Sverige, Norge och Finland som delar våra strukturella begränsningar i form av långa avstånd till avsättningsmarknader, kallt klimat och gles befolkningsstruktur. Landstinget Västernorrland är en av intressenterna i Midsweden European Office, vår regions Europakontor i Bryssel. Kontoret är ett viktigt redskap för att påverka beslutsprocesserna inom EU:s institutioner. Vi ser också möjligheten av att bli än starkare om vi slår samman de två norrländska kontoren. Landstinget behöver även bli bättre på att utnyttja EU:s fonder och program både vad gäller utvecklingen av landstingets egen verksamhet och insatser för regionens utveckling, särskilt när det gäller satsningar på infrastruktur, forskning, innovationer och kompetensförsörjning. Landstinget Västernorrland ska ständigt utvärdera, överväga och omvärdera de internationella projekt och organisationer vi deltar och är medlem i."

Mot bakgrund av översynens bedömning, slutsatser och rekommendationer samt den inriktning som ges i landstingsplanen 2016-2018 har följande förslag till revidering av landstingets internationella policy utarbetats:

"För en stor och kunskapsintensiv organisation som landstinget spelar omvärldskontakter en synnerligen stor roll i utvecklingsarbetet. Den ökade globaliseringen och ökade betydelsen för regionerna innebär att landstinget som regionalt självstyrelseorgan har en viktig roll

internationellt som företrädare för Västernorrland. Arbetet med att skapa goda förutsättningar för en hållbar regional utveckling i länet sker i nära samverkan med kommunerna och Regionala samverkansrådet, statliga myndigheter, näringsliv, organisationer och allmänhet. Genom samarbete med angränsande regioner och goda kontakter med nationella myndigheter ökar vi också våra möjligheter till framgång i det internationella arbetet.

Mål

Målen för landstingets internationella engagemang är:

Ge Västernorrland goda förutsättningar för hållbar utveckling genom att:

- *bevaka och hävda landstingets och regionens intressen*
- *knyta och förmedla kontakter som är värdefulla för landstinget och regionen*
- *öka möjligheterna till internationellt projektsamarbete inom områden där Västernorrland har särskilda behov och förutsättningar där områdena infrastruktur, forskning, innovationer samt kompetensförsörjning är särskilt prioriterade*
- *bjuda in internationella organisationer och partners och ta initiativ till att internationella möten arrangeras i länet*

Utveckla landstingets verksamhet genom att:

- *förtroendevalda och medarbetare tillägnar sig nya kunskaper och erfarenheter*
- *tillvarata de möjligheter till verksamhetsutveckling som internationellt samarbete öppnar, exempelvis genom delfinansiering ur EU-program*

Gynna innevånarna i Västernorrland genom att:

- *etablera goda kontakter med vår omvärld*
- *stimulera internationellt kulturutbyte*
- *verka för internationellt utbyte som gynnar länets näringsliv och bidrar till ökad sysselsättning*

Genomförande

Internationella aktiviteter kan vara av många olika slag:

- *medicinskt samarbete, kompetensutveckling*
- *forskning och utveckling*
- *verksamhetsutvecklande kunskaps- och erfarenhetsutbyte*
- *omvärldsbevakning och informationsspridning*
- *vänortsutbyte*
- *medverkan i internationella projekt (t.ex. inom ramen för EU-program)*
- *agerande i internationella politiska nätverk*
- *samarbete som kan utveckla länets näringsliv*

Internationellt samarbete och bevakning av EU-frågor är en angelägenhet för hela landstingets organisation, vilket innebär att planering och budgetering av detta arbete sker inom all ordinarie verksamheten. Medarbetare i landstinget bör hålla sig informerade om EU:s regelverk och olika program för utvecklingsarbete och internationellt samarbete, i de delar som berör den egna verksamheten.

Ett framgångsrikt internationellt arbete underlättas av fortlöpande kompetensutveckling, såväl bland politiker som bland medarbetare. Detta gäller bland annat:

- *språkkunskaper*

- *EU-kunskaper*
- *kunskaper om samhällsförhållanden och kultur i omvärlden*

Bevakning och påverkan av EU:s politiska processer bör vara en del av den normala politiska verksamheten. Arbete med EU-frågor eller EU:s stödprogram är internationellt arbete när det inkluderar utländska kontakter eller samarbete med andra regioner. För att tillgodose regionala behov av politisk bevakning, information, kontaktvägar och kompetensutveckling är landstinget en aktiv aktör i regionens Bryssel-kontor, Mid Sweden European Office och andra internationella nätverk. Medlemskapet i olika organ och nätverk ska regelbundet utvärderas och omprövas för att säkerställa nytta och effektivitet. Stabsfunktioner ska finnas för samordning och utveckling av landstingets internationella arbete, bevakning av EU-program och stöd till den politiska organisationen.

Ansvarsfördelning

Landstingsfullmäktige beslutar om

- *internationell policy för landstinget*
- *vänortssamarbeten*
- *måldokument för länets gemensamma internationella arbete*

Landstingsstyrelsen är på landstingsfullmäktiges uppdrag, politiskt ledningsorgan för det löpande internationella arbetet och svarar bland annat för:

- *riktlinjer, program och handlingsplaner för agerande i internationella politiska nätverk och övrigt internationellt samarbete*
- *officiella internationella kontakter*
- *ytranden över remisser i internationella frågor*
- *löpande omvärldsbevakning*
- *uppföljning av internationell policy, handlingsplaner för och projekt inom internationellt samarbete*
- *andra ställningstaganden i det löpande arbetet, vilka kräver politiska beslut*

Uppföljning

Landstingets internationella engagemang och samarbeten ska planeras väl och bygga på förväntad nytta för regionen, verksamheten eller innevånarna. Långsiktighet och regelbunden uppföljning av engagemangen är viktigt. Arbetet ska präglas av:

- *tydliga uppdrag och mandat för landstingets företrädare*
- *samverkan med övriga aktörer i länet inom aktuella sakfrågor*
- *en kontinuerlig återrapportering till uppdragsgivaren*
- *kontinuerlig uppföljning av uppdrag, arbetssätt och måluppfyllelse.”*

